

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:
 Helyben: Egy óra kor. 1.—
 Negyedévre — — — — — 3.—
 Félévre — — — — — 6.—
 Egész évre — — — — — 12.—
 Vidékre: Egy óra kor. 1.20
 Negyedévre — — — — — 3.60
 Félévre — — — — — 7.—
 Egész évre — — — — — 14.—
 Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap.
 Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség
 Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28
 Hirdetések petit számítással, díjszabás szerint.
 Apró hirdetések ára: egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

A hatalom feltételei.

Budapest, június 2.

Magyarország a kvalifikáció merev hazája. A kályhafütőtől a legmagasabb állami hivatalig kínos gonddal van meghatározva a betöltésre jogosító képesség, amitől csak néha tekintenek el suttymban, ha pl. befolyásos kormánytámogatók nagykoru hülyéinek elhelyezéséről van szó.

Mi kvalifikál azonban Magyarországon a hatalomra?

Ki lehet Magyarországon miniszterelnök?

Talán kiváló ész, nagy tudás, izzó hazafiság, makulátlan tisztaság, egyenes és nem alkuvó karakter?...

Oh nem. 1867 óta egészen másra tanít bennünket a história.

A Habsburg-dinasztia uralkodása kezdetekor azóta is gyakran a magyar nemzet állandóan nyögött ezen uralom súlya alatt. Nemzeti jogok elkobzása, az ősi alkotmány megcsufolása kezdetől fogva kedvenc foglalkozása volt a dinasztia környezetének s csak ha kívülről igen szorult helyzetbe került, akkor engedett és ígért a magyarnak — nem kedvezményeket, hanem alkotmányos jogrendet és az ősi törvények tisztelgetését.

Azt azonban a legszorultabb állapotban sem ígerte meg, hogy ígéretét meg is tartja.

Igy voltunk a 67-es kiegyezéssel, mely kényszerhelyzetben, kényszereszközökkel jött létre. A nemzet zömének nem volt az kedves soha, elalkuvását látta benne jogainak, bérbeadását — potom áron — anyagi és erkölcsi érdekeinek a telhetetlen osztrákok javára.

Böles, higgadt politikusok és sokan az önzetlenül gondolkozó férfiak közül pedig alapot láttak abban a nemzeti jogfejlesztésre s az országos érdekek lassu bár, de biztos kiterjesztésére. És mi történt?

Akadat-e 1867 óta magyar miniszterelnök, aki csak egy jottányival is bővítette ezt az alapot? Szó sincs róla.

Tisza Kálmán óta csak az lehetett Magyarországon miniszterelnök, tehát a hatalom birtokosa, aki a még meglévő vékony nemzeti jogokból és aspirációkból is elalkudott és sohasem a nemzet érdekeit szolgálta, hanem kizárólag a dinasztia környezetének akaratainak s parancsainak volt készséges végrehajtója.

Karakterisztikus és jól megszivlelendő *Ivánka* Oszkár irásának az a része, melyben az 1867 óta fennálló állapotokról szólván, a következőket mondja:

A magyarság zöme azokat követte, kik a közösfüggés állapotok megszüntetését, mint egyedül átvizsgáló politikát hirdették. A legszebb magyar kerületekben gyakran nyertek mandátumot ott alig ismert, vagy egészen ismeretlen, jelentéktelen emberek is, csak azért, mert Kossuth híveinek vallva magukat,

hangzatos frázisokban szidták az osztrákokat és a kiegyezést. Így lehetett megnyerni a magyar nép bizalmát.

A magyar király bizalmát megnyerni — ezt épp az ellenkezővel lehetett. Nem követelni a nemzetnek még a kiegyezési törvényben lefektetett jogait sem, legalább is hallgatni azokról, ez volt a kvalifikáció a hatalomra. A nemzeti aspirációkat lekicsinyelni, az ezekért hevülőket, mint antidinasztikusokat meggyanusítani, volt a gradus ad Parnassum.

Megdönthetetlen igazság, rövid pár sorban precíz meghatározása a kvalifikációnak, mely Magyarországon a hatalomra képesít.

Harminchét esziendőn át annyi magyar miniszterelnök, aki hosszabb-rövidebb ideig megülte a bársonyszékét, micsoda vívmányt bír felmutatni nemzeti szempontból, micsoda kedvezményt birt a dinasztától kieszközölni «hü népe» számára?

Az «és» szócskát, a «fő-és székvérosum» pazar kifejezést, *Rákóczy hamvait* és a famózus *ezrednyelvet*.

E világrengető vívmányok oroszlánrésze is a Tisza-familia javára esik. Tisza-fils méltó és nagy-szabású utóda atyjának, aki már nem is igen maszkirozza törekvéseit, hanem «erős kezével» szinte cinikus nyíltsággal markol bele a nemzet jogaiba, vagyonába, vérébe, hogy földig görnyedt háttal tálcán nyujtsa azokat át egyetlen urának, parancsolójának és szolgálatadójának: a legfelsőbb hadurnak.

Ez a hatalom feltétele Magyarországon.

A hatalom pedig édes, a hatalom hasznos s az «erős kéz» azt el nem bocsátja egykönnyen s míg annak megtartása csak attól függ, hogy Bécs minden óhajta — ha még oly vérlázítóan sérelmes is e nemzetre — minden áron teljesüljön: addig ez az ember birtokolni is fogja a hatalmat.

Ráult a nemzet nyakára, mint az atra cura s a fásult, közönyös, minden ellenzéki akcióra képtelen álmos nemzet nem fogja onnan lerázni tudni egyhamar.

Hiába is kísérelné meg, mert hiszen ebben az emberben bokrosan tenyésznek a *feltételek*, melyek Magyarországon a hatalomra képesítenek.

Budapest, június 2.

A képviselőház. A delegációk — mint értesülünk — a jövő hét közepén, június 8-án, vagy 9-ikén bevezik munkálataikat s ez esetben a képviselőház a delegacionális szünet után a jövő szombaton, június 12-én tartja meg első ülését, melyen csak a munkarendet állapítják meg s a reá következő héten megkezdik az 1904. évi költségvetés tárgyalását.

Hieronymi seprője. A közlekedési kormányzat kérelhetetlenül folytatja a megtorló eljárást a sztrájkba kergetett vasuti alkalmazottak ellen. Míg a kormány a sztrájk megszünte után a legenyhébb eljárást helyezte kilátásba azok ellen, akik a szolgálathoz visszatértek, most ennek az

ellenkezője történik. A vasutasok között nagy az izgalom, mert nem tudják, hogy holnap kire kerül a sor, kit deportálnak közülük egy-egy büntető állomásra s ki veszíti el kenyereit? Ez az eljárás sehogy sem felel meg a nagy országos közérdeknek, mely a közlekedés zavartalan fenállásának biztosítását követeli, de nem a kegyetlenségig menő megtorlással, mert ez előbb-utóbb ismét sztrájkra vezet. Ki lesz akkor ismét felelős a sok milliomos károsodásért? Hieronymi kereskedelmi miniszter ur talán, aki ha a vasutasok jogos kéréseit annak idején sürgősen teljesíti és nemcsak ígér és híres javaslatával az eddigi állapotoknál még rosszabb helyzetre nem nyújtott volna kilátást a vasutasoknak, akkor az elmúlt sztrájk sem következett volna be. A közlekedési kormányznak legújabb drákói intézkedéséről különben ma a következő adatok vannak előttünk:

Sztankovics Miklós, a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetője a vasuti sztrájkból kifolyólag tegnap *Szolnokon fölfüggesztett 21 mozdonyvezetőt*, hat vasuti alkalmazottat pedig áthelyeztet más állomásokra. Sáfary szolnoki vizsgálóbíró, az aradi üzletvezetőség följelentése alapján *92 vasuti alkalmazott ellen folytatott vizsgálatot*. A nyomozás tartama alatt az üzletvezetőség részéről Szczerbovszky tükár és Mészáros hivatalnok feyelemi eljárást indítottak a megvádolt vasutasok ellen. Ennek eredményeképp az üzletvezető fölfüggesztette Magyar Vilmos, Pozderka János, Virág József, Telek Lajos, Erdey Béla, Szendrey Albin, Pászti János, Molnár József, Kovács Sándor, Kertész János, Bozsó János, Boros Béla, Belezai László, Hoffmann Vencel, Nagy Jenő, Baackor Antal, Nemes Gyula, Lorag József, Bede Mihály, Szilvássy László, Magóczy Eerenc mozdonyvezetőket. Áthelyezték: Biedermann Rezső mérnököt Temesvárra, Hostyák segédmérnököt B-Bródra, Renner mérnököt Piskire, Kele József számtisztet Piskire, Pető iroda-üléstet Mezőtúrta, Schwarcz József kalauzt Kolozsvárra.

Az államvasuti tisztviselők fizetése. A képviselőház pénzügyi bizottsága az államvasuti tisztviselők fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalását holnapra, péntek délelőtti 10 órára tűzte ki s nem délután 5 órára, mint a lapokban tévesen jelezve volt.

Az ujoncjutalék. Az 1904. évi II. és VIII. törvények által a közös hadsereg részére 103,100 főben megállapított ujonclétszámból tudvalevőleg az 1900. év végével foganatosított népszámlálás eredménye alapján a magyar korona országait 44,076 főnyi, a birodalmi tanácsban képviselt királyságokat és országokat pedig 59,024 főnyi évi ujoncjutalék terheli. A közös hadsereg ujoncjutaléka, valamint a m. kir. honvédség részére megállapított 12,500 főnyi évi ujoncjutalék is az egyes hadtestek területeire szüntetve az 1900. népszámlálás eredményéhez képest vetendő ki. A honvédelmi miniszternek most kiadott rendelete értelmében a budapesti 4. hadtest-kerületre 8833 közös és 2505 honvéd, összesen 11,338 ujonc; a pozsonyi 5. hadtest-kerületre 8006 közös és 2270 honvéd, összesen 10,276 ujonc; a kassai 6. hadtest-kerületre 7789 közös, 2209 honvéd, összesen 9998 ujonc; a temesvári 7. hadtest-kerületre 7848 közös, 2226 honvéd, összesen 10,074 ujonc; a nagy-szebeni 12. hadtest-kerületre 6124 közös, 1737 honvéd, összesen 7861 ujonc; a zágrábi 13. hadtest-kerületre, Horvát-Szlavonországokra: 5422 közös, 1538 honvéd, összesen 6960 ujonc; Fiume város és kerületre 54 közös, tizenöt honvéd, összesen 69 ujonc jut.

Bánffy képviselősege.

Budapest, június 2.

Báró Bánffy Dezső tegnap érkezett vissza Budapestre Szegedről, hol megválasztása óta folyton ünnepezték. A képviselői megbízó levelet még nem vette át, azt küldöttségileg vagy posta útján kézbesítik kezébe. A szabadelvű párt körében meglehetősen különböző a hangulat Bánffy képviselővé választása után, különösen azok érzik magukat feszélyezve, akik Bánffynak lekötöztetett hívei voltak s az ő segítségével jutottak be a parlamentbe. A kormány felfogását báró Bánffy megválasztásával szemben a következő érdekes sorokban tolmácsolja a félhivatalos *Magyar Nemzet*:

Bánffy Dezső bárót Szeged város I. kerülete nagy szótöbbséggel országgyűlési képviselővé megválasztotta. Amennyire sajnáljuk, hogy Rónay Jenő ezáltal nem jutott be a parlamentbe, annyi örülünk azon, hogy Bánffy bárónak ezáltal a törvényhozás előtt ehet és kell majd kifejtene legújabb politikai elveit. Annak a politikai agitációnak ugyanis, amit néhány hónap óta Bánffy Dezső báró a házban kívül, sajtóban és gyűléseken kifejtett, megvolt az a Bánffy báróra föltöbb kellemes és előnyös oldala, hogy ellenmondásra alig talált, még kevésbé talált olyan kritikára, amely megállapította volna azt az óriási különbséget, amely elválasztja egymástól a cselekvő és a csupán beszélő és izgató, a közvélemény gyöngye oldalára pályázó politikust, mind a kettőt a Bánffy báró személyében. Ez az előnyös helyzet Bánffy báróra, másrészt a káros hangulatsínálás az országra nézve a mai nappal megszűnt. A parlament színe előtt kétségkívül nagyon hamar meg fogja találni Bánffy báró politikáját az az említett kritikát, amely aztán tisztázni fogja a kétféle politika nagy különbségét. Az ország pedig majd akkor lesz abban a helyzetben, hogy megítélhesse, mit és mennyit nyert az által, hogy Bánffy Dezső ismét helyet foglalt a törvényhozás termében.

Az egyik délben megjelenő lap a szegedi választás előzményeit illetőleg a következőket írta:

A szegedi választásnak van egy pikáns előzménye, illetőleg háttere. Mikor a szegedi első kerület megüresedett, összeült a szegedi kormánypárt végrehajtó bizottsága és 15 szóval 4 ellen *Enyedi Lukácsot* jelölte, aki tudvalevően Szegeden született és ezenfelül kormánypárti léte az önálló vámtérület bevallott híve. A jelölésről értesítették a miniszterelnököt és a központi végrehajtó bizottságot; idefent megcélalták Enyedit és megmondták neki, hogy a miniszterelnök és a párt hajlandók az ő jelölését támogatni, de csak úgy, hogy az általános választásnál nem lép többé fel, mert a miniszterelnök ezt a kerületet öcsésének, ifjabb *Tisza* Kálmánnak

szánta. Enyedi ebbe a vásárba nem ment bele és lemondott a jelöltségről. Most a központ keresett új jelöltet és talált *Rónay Jenő* személyében, aki a miniszterelnök feltételét is elfogadta. Rónay Jenőt a szegedi kormánypárt szelid felsőbb nyomás alatt jelölte, de Szeged népe nem választotta meg.

Erre a hírre vonatkozik a gróf *Tisza István* miniszterelnökhöz legközelebb álló ujság következő cáfolata:

Több lap mindenféle kalandos kombinációkat és tendenciózus híreket közöl a szegedi képviselőválasztás előzményeiről, különösen pedig a szabadelvű párt jelöléséről. Utánajártunk a dolognak és megtudtuk, hogy az országos szabadelvű párt kezdettől fogva azt a felfogást vallotta és ehhez hű is maradt, hogy Szegedre a központból nem oktrojál jelöltet, hanem a jelölésre vonatkozó minden intézkedést kizárólag a szegedi szabadelvű párt belátására bíz. Így is történt.

Ugyanígy cáfol a félhivatalos *Bud. Tud.* is a következőkben:

Mindazon hírek, melyek a szegedi választás alkalmából *Tisza Kálmán* állítólagos jövőbeli jelöltségéről egyik-másik lapban felmerültek — mint bitelesen értesülünk — teljesen légbőlkapottak és minden alapot nélkülöznek.

Szegeden a jövő hét folyamán leplezik le tudvalevőleg gróf *Tisza Lajos* szobrát. Ezen az ünnepségen jelen lesz gróf *Tisza István* és báró *Bánffy Dezső* is. Regisztráljuk azt a hírt is, hogy több ellenzéki fővárosi bizottsági tag indítványozni akarja a főváros közgyűlésén, hogy báró *Bánffy Dezsőt*, mint Budapest díszpolgárát a székesfőváros törvényhatósága képviselővé történt megválasztása alkalmából üdvözölje. Ezek az ellenzéki bizottsági tagok most úgy gondolkoznak, hogyha a kormánypárti bizottsági tagok annak idején Bánffyt díszpolgárrá választották, most nem térhetnek ki üdvözlése elől sem.

A nagy németek Magyarországon.

Budapest, június 2.

(K. J.) A Dunántul és Felső-Magyarországon a nagy németországi porosz főurak egyre folytatják birtokvásárlásaikat. A Hohenlohe herceg-féle tátrai birtokvásárlási ügy is rávilágított arra az akna-munkára, melyet a porosz politika régóta folytat a magyar faj ellen.

És a «szabadelvű» kormány, mely nem tekint sem vallásra, sem fajra: tág teret enged minden

oly törekvésnek, mely itt minden idegennek a törvény védelme alatt szabad vásárt enged.

És egyre fogy a magyar föld. Mindjobban szaporodnak egyrészt a nagy-német földbirtokosok, akik magyarrá lenni még álmukban sem akarnak, másrészt a galíciai bevándorlók, akik elárasztva Magyarországot számos vidékét a magyar iparosoknak, kis- és középgazdáknak, a magyar *termelő*-osztálynak valóságos csapásai. Ez a két áramlat, mely északnyugatról és északkeletről tör állandóan ellenünk, egymást védelmezi. A galíciai bevándorló minden ízében német szellemű, hogy ezért hálául kellő védelemben részesüljön a nagy-németek részéről. A nagy-német, a porosz pedig a galíciai bevándorlók nagy barátja, ultra-liberális, mert hiszen segít nekik — irtani a magyar fajt.

Ez a két ellenségünk egymásnak jó barátja az ország határán kívül is, belül is.

A berlini politika azért nem enged állítólag a magyar nemzetnek szabadabb lélekzetet, hogy a kellő pillanatban az ő Fekete-tengerig, sőt azon túl is tervezett nagy hódító politikáját jóval előbbre vigye.

A berlini politika az állandó tanácsadója Bécsnek. És Bécsben a kurta látású osztrák politikusok vak eszközei a porosz politikának.

A berlini politika akaratából történik az, hogy az *önálló vámtérületet* nem érjük el. A berlini politika akaratából történik az, hogy a *magyar vezényszót* Bécsben meg nem adták. A berlini politika akaratából készülnek arra, hogy 1907-ben már oly újkereskedelmi szerződéseink legyenek a külállamokkal, hogy módunk se lehessen az önálló vámsorompó felállítására. A berlini ultra-liberális politika következménye az is, hogy kisiparosainkat a külföld iparikkait forgalomba hozó és a szabad ipar visszaélésével meggazdagodó kereskedelem tönkretette.

A berlini politika kedvéért tartjuk ezt az erőnket kimerítő nagy hadsereget, mely miatt kisgazdáink egy része, a tulnag adót el nem bírva, tönkre megy. Akit pedig az adó nem foszt meg kevés földjüktől, azoknak nagy részét a németországi pénzügyi rabszolgaságában levő budapesti bankoktól függő vidéki takarékpénztárak uzsoráskodó járma hajtja igába, vagy üzi Amerikába. A berlini politika pénzügyi politikánkat teljesen kezében tartja.

És Bécs, a rövidlátó, észére mindig későn térő császári székhely nem Budapesthez vonzódik, hanem Berlinhez. A tünetek úgy mutatják,

Szabad vizen!

Írta: Vörös Tibor.

I.

A szirén harmadszor sivitott végig a levegőn, aztán egy rövid fütty a parancsnoki hidról: elindultunk.

Leirhatatlan láрма és tobzódás keletkezett.

Az utasok átkiabáltak hozzátartozóikhoz a partra és kendőket lobogtattak, az apró vontatógépek lihegték, zakatoltak és füttyültek, amennyi tőlük tellett; mindenféle harsány parancsszavak hallatszottak elfojtott káromkodásokkal elegy; csapkodtak, dobogtak s a rémitő zürzavarba olykor ha belebúgott a szirén: mintha csak utolsó élet-halál küzdelmét vívta volna a ropant hajó.

Pedig csak elindulni próbáltunk, vontatni kellett hol előre, hol oldal, hol meg éppen hátrafelé a béna kolosszust, mert saját erejéből soha se jött volna ki a lyukból, melybe beleszorították.

Végre kiszabadultunk a molóból s a láрма egyszerre megszűnt.

S amint jött a jelentés, hogy minden rendben van, még egyszer hallatszott a szirén szivettépő, jajongó sikolytása, azzal megremegett alattunk az egész hajó — a csavarok működni kezdtek.

Csendesen, zajtalanul siklottunk végig az öböl könnyű fodrain s nemsokára már az utolsó jelzőbóját is magunk mögött láttuk.

Az óriás csavarok fokozott erővel vágódtak a tintafeketére vált vízlövegbe s a hajó orrán fel-futó habos hullámok mutatták, hogy immár teljes gőzzel haladunk távoli célunk felé.

Mindenki fent volt a fedélzeten és mindenki — hallgatott.

Valami csodálatos nyomás nehezedik lélekre, testre egyaránt az ilyen pillanatokban!

Én is csak álltam, álldogáltam az egyik árbo mellett s míg szemem a mindinkább távolodó part felé merengtek el, önkéntelenül is beléjük toladott egy nehéz könyű...

Régen leszállott az est, senki se láthatta.

Mintha nappal meglátták volna!

Ki törődött vajjon most a más bajával?

Minden arc a tovatűnő föld felé fordult, minden szem csak a fel-fellobbanó, el-el buvó fénypontokat vigyázta, ki tudja nem-e utoljára nézi...

Sokáig állottunk ott, sokáig néztük a gyönyörű panorámát s még ki tudja meddig tépelődik némelyikünk, ha nem találunk vala a prózai, de annál izletesebb dimerhez.

Igy hát megadtuk magunkat a könyörtelen sorsnak és csendesesen leballagtunk — kosztolni.

A fehér asztal nagyon jó vigasztaló: öt perc múlva olyan élénk társalgás indult meg körülöttem, mintha valamely mulatóhelyen lettünk volna.

A tenger, az egy nagyon hatalmas uralkodó, egy csapásra megváltoztatja a kedélyeket és az embereket is. A legzárkózottabb egyéniségek is oly hamar és könnyen ismerkednek, mondhatnám barátságot kötnek, mintha a szárazföldön felejtettek volna minden feszességet. A diner végével már egy nagy társaság volt az egész, oly társaság, melynek tagjai már nagyon régi, jó ismerősök.

A beszélgetés — ugyan mi egyébről folytatható volna — természetesen a tengeri betegségről folyt.

Témának elég furcsa — evés közben, de senki se akadt, aki tiltakozott volna, sőt a leggyengébb idegzetű hölgyek voltak éppen, akik a tárgy iránt szörnyűségesen érdeklődtek.

Nagyobb tengeri utakat a hajón lévőek közül

csak hárman tettek eddigéig, a többiek részben nagyon keveset tapasztaltak, de a legnagyobb rész most látott tengert legelőször.

A három sokat tapasztalt utas közül az egyik egy idősebb, kissé pupos, de roppant szellemes nő volt, a másik egy tengerészkapitány, a harmadik pedig egy kereskedő.

Mi sem természetesebb, minthogy a kérdések egész özönével árasztották el őket, kettejük felett is készségesen, csak a kapitányból nem lehetett egy szót se kivasalni.

Azaz, hogy *egy* szót igen: mindenre azt felelte, hogy «yes» és csendesesen bólintgatott hozzá.

Az első «yes»-re egyszerre öt kérdés repült fel angol nyelven, de azokra se felelt egyebet. Próbálkoztunk aztán minden elképzelhető nyelven hozzája férközni, de a «yes»-nél tovább senki se vitte.

Eleinte azt hittük, hogy semmiféle nyelven sem beszél a szegény s csak utunk végén sült ki, hogy *kilenc* nemzet szavát bírja egész tökéletesen a jeles férfiú.

Ezen aztán nagy volt a csodálkozás; én azt hiszem, hogy mikor már a kilencedik nyelvet is megtanulta a kitünő kapitány, akkor jött rá, hogy beszélni voltaképpen — egyiken sem érdemes.

A kereskedő adta legkétségesebben a jó tanácsokat. Előbb kikérdezett mindenkit, hogy mi-féle betegségeken ment már keresztül s aszerint ajánlotta az elfogyasztandó ételeket és italokat. Sajt és vörös bortól azonban óva intett mindenkit kivétel nélkül, mert «ez a kettő — mondá mély meggyőződéssel — feltétlenül tengeri betegséget okoz». Ő maga szigorú diétát tartott, sózott és füstölt halakat evett, egy pohár fehér bort ivott, mert mint mondá, az a legjobb el-lenszer, ha az ember szomjas.

mintha a Habsburgok mai környezete valósággal eszköze volna a Hohenzollerneknek!

Nem elégtelték meg a közigazgatási vereséget, mely azért zudult nyakukba, mert a magyarok követeléseit nem elégtették ki.

Most sem akarják teljesíteni kívánalmainkat. Berlinben pedig örülnek ennek. Mert a berlini politikának az kell, hogy itt állandó elégtelenség tanyázzon és a válságos órában a bécsi udvar a magyar nemzet szeretetét teljesen elvegyezze és így egyedül, elhagyottan álljon.

Szinte önkéntelenül ezt kell kérdeznünk: — Vajjon a Habsburgok környezete leltár mellett a Hohenzollerneknek akarja átadni öszbirodalmukat? »

Az új népoktatási törvény.

Budapest, június 2.

A népoktatási törvény reformjára összehívott szaktanácskozmány tegnap délután folytatta *Berzeviczy* Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter elnöke alatt értekezését. A tanácskozás a tegnapelőtt megkezdett részletes tárgyalás folytatása volt és több gyakorlati adattal járult hozzá az újra átdolgozandó javaslat anyagához.

Az értekezlet lefolyása a következő volt:

Veredy Károly tanfelügyelő azt kívánta, hogy neveléssel és tanítással tisztán csak képesített egyéneknek volna szabad foglalkozniuk és figyelmébe ajánlja a kormánynak az idegenek beözönölését is. Kéri a vizsgálatok szabályozását a visszaélések megakadályozására.

Vérsi József: Utal a Muraközben fenforgó nemzeti veszedelemre. A magyarosodás ott zavartalanul folyt a legutóbbi időkig, amióta Zágrábból a vallás-tanítás örve alatt a magyar tannyelv kiszorítására kezdenek dolgozni. *Kozma* Ferenc az iskolamulasztások hathatósabb ellenőrzését sürgeti.

Csernoch János: A második szakaszba azt óhajtanám kimondani, hogy a tankötelezettség alól a mentességet a községi előjáróság adja meg az illető gondnokság, vagy iskolaszék beleegyezésével. *Bárczy* István pártolja *Kozma* javaslatát.

Okolicsányi László az elemi oktatás ingyenessége tekintetében kíván intézkedést. *Mihályi* Viktor görög kath. érsek azt kívánja, hogy az iskolaszékek továbbra is gyakorolják a tankötelezettség alól való felmentés jogát. *Elnök*: A vitát az első szakasz felett bezárja.

A II. fejezet tárgyalásánál *Komlóssy* Ferenc: A 13. szakaszhoz javasolja, hogy az összes magyarországi népiskolákban a tannyelv magyar, azzal az engedelménnyel, hogy az első és második osztályban közzvetlenül az anyanyelv használható, a III. osztályban már párhuzamosan, a felsőbb osztályokban pedig már határozottan a magyar nyelv érvényesüljön. *Tuba* János szerint a községi jellegű iskolákban okvetlenül biztosítani kell a magyar nyelv tanítását. *Vargha* Gyula indítványozza, hogy minden olyan iskolában, mely az állami kincstártól kap fizetési kiegészítést, a magyar anyanyelv, mint tannyelv legalább is oly arányban alkalmazandó, amely részét teszi az állam által nyújtott segély a tanítók összes illetményeinek. *Polónyi* Géza figyelmébe ajánlja miniszternek, hogy ahol felekezeti oktatást tartunk fenn nemzetiségi célból is, idegenséglylyel fentartott iskolákat meg ne engedjünk.

Berzeviczy Albert miniszter kijelenti, hogy módot fog keresni arra, hogy a fegyelmi eljárásról illető nézetekről is beható tudomást szerezzon. *Bozdanovics* Lucian az ismétlődő iskolákat teljesen államosítani óhajtaná. *Maqyar* Kázmér a földmivelésügyi miniszter képviselőjében kéri, hogy a földmivelési elemi iskolázás lehetősége megkönnyítését is a tervezet céljainak keretébe vonják bele.

Csernoch János, *Vérsi* József, *Barla* Ödön szintén az iskolai nemzeti ünnepek általánossá tételét követelik.

Nyegre László ajánlja a miniszter figyelmébe, hogy az állami iskolákra nézve nem volna-e lehetséges a teljes tandíjmentességet kimondani. Az egész jövedelem a tandíjából 46.000 korona, oly elenyészően csekély összeg, amely nem áll arányban a tandíjmentesség nagy erkölcsi jelentőségével.

A III. fejezethez még számos szónok van felírva, ennél fogva a vita folytatását holnap délután 5 órára halasztják.

*

A mostani tanácskozmányt követő szűkebbkörű ankétre a közoktatásügyi miniszter kizárólag a népiskola igazgatóit és jelesebb tanítókat hívja meg.

A delegációk.

Budapest, június 2.

Az osztrák delegáció tegnap délután folytatta a tengerészeti költségelőirányzat délelőtt megkezdett tárgyalását és néhány ellenvélemény, valamint báró *Spaun* tengernagy megnyugtató felvilágosításai után, úgy azt, mint pedig a hetvenöt milliós rendkívüli szükségletét is megszavazta.

A délután három órekor újból megnyitott teljes ülésben elsőnek dr. *Tollinger* beszélt, aki a takarékoskosságra híve bár, de azért védelmi szempontból a költségeket megszavazta.

Dr. *Licht* a magyar delegáció azon határozatával foglalkozott, mely szerint a magyar ipar a tengerészeti szállításoknál rekompenzálandó mindig akkor, ha valamely más téren nem volna szállítóképes. Ugy ezen határozat mint pedig az ellen is tiltakozni kell az osztrákoknak, hogy az állami gyárak napszámai az osztrák kvótába beszámítassanak. A szükségletek fedezésére szolgáló kölcsönnek a 14-ik szakasz értelmében leendő elintézését alkotmányellenesnek tartja és a költségeket nem szavazza meg.

Ezzel az általános vita véget ért és *Spaun* tengernagy reilektált a vita folyamán elhangzott panaszokra. Ismertette a hadihajó-állomány jelenlegi kvalitását és miután azok már avultak, újabb, modernebb építkezésre van szükség. A magyar ipar részvételét illetőleg kijelenti, hogy az ez idő szerint nem a kvóta arányában, hanem csak 22 százalékban részesült megrendelésben és így méltányos a rekompenzáció. Majd előadja, hogy addig csupán osztrák gyárakban készültek a hadihajók és így jogos a magyarok azon kívánsága, hogy ezentúl az új flotta gyár is munkával láttassék el.

Utána *Pergelt* előadó polemizált a vita folyamán felmerült ellenérvekkel, mire a teljes ülés a haditengerészeti költségelőirányzatát, valamint a 75 milliós rendkívüli tételt is megszavazta.

Végül *Pitroich* hadügyminiszter adott felvilágosítást a hadügyminisztérium egyes eljárásaira nézve, valamint *Krobatin* tábornok mutatott be statisztikai adatokat a lőszer-szállításokra vonatkozólag.

Javorski elnök aztán kijelenti, hogy miután a magyar delegáció még nem fejezte be tárgyalásait, nincs abban a helyzetben, hogy az osztrák delegáció utolsó ülésének idejére nézve javaslatot tessen most, de kéri a delegátusokat, hogy kedden és szerdán itt tartózkodjanak, mert valószínű, hogy ez idő tájban már egybe lehet hívni a teljes ülést.

Ezzel az ülés öt órekor véget ért.

A japán-orosz háború.

Budapest, június 2.

Kuropatkin értesülvén a japánoknak kincsei győzelméről, nagy sebbel-lobbal indult dél felé seregével, hogy a most már igazán szorongatott Port-Arthurt valahogyan fölmentse. Vagy nem számolt azzal, hogy Kuroki mindenestre ott találja Hajcsöng tájékán, vagy ha számolt vele, nagyon lebecsülhette a győztes japán sereget, amelyet egy nap alatt elsöpörhetőnek tartott. Tény az, hogy rosszul járt, mert londoni és párisi hírek szerint véres vereséget szenvedett s annyira elvesztette a játszmat, hogy a dél felé való vonulásáról is le kellett mondania.

Kuropatkinnak ez az első veresége, amelynek méreteiről ma még csak sejtelmünk sem lehet. A két távirat csak annyit mond, hogy a japánok több svadron kozákokat fogtak el és sok ágyut ejtettek zsákmányul s mindehhez hozzáteszi a párisi hírforrás, hogy a vereség híre nagy pánikot idézett elő a párisi börzén s az orosz értékek rohamosan estek. Ebből az utóbbi jelentésből azt következtetjük, hogy a franciák teljesen elvesztették az Oroszország hatalmába vetett bizalmukat s Kuropatkin vereségével a háborút is eldöntöttnek tartják.

A veszedelem azonban aligha lesz már is ekkora. Kuropatkin nem bocsátkozhatott még döntő-ütközetbe s kivált nem ott, ahol Kuroki csatára kényszerítette. Kuropatkin hadműveleteinek központjával kezdettől fogva Mukdent választotta. Ott akarta bevárni a japán hadsereget és ott akarta megvívni a döntő-ütközetet. Az ellen-

ség erejének és terveinek alaposabb megismerése után azonban már Mukdent sem találta feltétlenül megtartható hadállásnak s ezért Karbint is belevonta számításába s ezt a várost választotta veresége esetén második központul. Már most csak fel nem tételezhető egy hadvezérről, hogy két hónapon át felépített haditervét, amelynek megvalósítása érdekében egész seregét kifárasztotta, egy csata hírére feladja, eddigi előkészületeinek hátat fordítson és a bizonytalanba rohanjon. Ez a dolog valószínűleg úgy áll, hogy Kuropatkin seregének nélkülözhető részét indította el Port-Arthur felmentésére s maga a sereg zömével Mukdenben maradt. Ha tény az, hogy az orosz főhad 80.000 emberből áll, ebből Kuropatkin könnyen elküldhetett 20—25 ezer főnyi sereget Port-Arthur alá, mert a rendelkezésre maradt sereggel még mindig tarthatta volna magát Mukdenben, vagy Karbinban addig, amíg a port-arthuri orosz sereg vagy felszabadul, vagy teljes vereséget szenved, mely utóbbi esetben a további visszavonulásra még mindig maradt volna elég idő.

Valószínű tehát, hogy a japánok Hajcsöngnél nem az egész orosz sereggel, hanem csak Korupatkinnak egy erősebb különítményével ütköztek meg, amelyet vissza is kergettek Mukdenbe. De ez a győzelem is rendkívül megerősítette a japánok pozícióját, mert egyrészt zavartalanul operálhatnak Port-Arthur ellen, másrészt nagyon meggyöngyítették Korupatkin seregét, amelynek most már sokat sürögősebben kell foglalkoznia a Karbinba való visszavonulás eshetőségével, mint néhány nap előtt. A hajcsöngi vereség az oroszok teljes leveretésének előre vetett árnyéka, ha csak még egyszer akkora sereget nem tudnak a döntő-ütközetbe állítani, mint amekkora felett most rendelkeznek.

Távirataink a következők:

London, június 2.

A Standard jelenti Tokióból mai kelettel: Kis orosz csapatok ismételt északkeleti koreai portyázásai folytán japán asszonyok, gyermekek és aggok elhagyják Gensant. Néhányan máris Fuzanba érkeztek, de a helyzetet nem tekintik komolynak.

Bécs, június 2.

A W. A. Z. levelezőjének jelenti Vladivosztozkából: A Nagy-Péter-öböl több pontján japán aknákat raktak észre, amelyeket sűrű ködös éjszakán raktak le. Tegnapelőtt, az Uzuri-öbölben egy naszád felrobbant és elsüllyedt.

Szentpétervár, június 2.

Kuropatkin tábornok táviratozza a cárnak május 31-dikéről:

Föngvangcsöng környékén minden esendes. Liao-jangot nem tartja megszállva az ellenség. Megfigyelték, hogy japán osztlályok lassankint keleti irányban táviratozni kezdenek a Sacihu és Salicajkudsa folyók völgyeiből. Két ellenséges század harminc dragonnyossal a Takusanba vezető uton Unlassy felé vonult, hogy elővédünk baloldalát és csatárainkat megkerüljék.

(Hivatalos. Kuropatkin tábornok táviratának folytatása.) Ezt a mozdulatot csatáraink idejekorán észrevették. A fegyvertüzelés közben egy kozák megsebesült és egy lovat megöltek. A japán osztlály, melylyel lovasságunk május 30-án sikeres harcot folytatott, körülbelül 4 kilométernyire Vafankon állomás előtt megállt és erődíteni kezdte állását. Mit sem lehet észrevenni, ami arra mutatna, hogy a japánok Saimaciból a fönsuillini szoros felé a Liao-jangba vezető uton tovább elnyomulnának.

Saharow vezérőrnagynak a vezérkarhoz intézett mai távirata azt mondja: Az osztlályparancsnok jelentése szerint a japánoknak a május 30-án Vafankon mellett történt összeütközése alkalmával vagy

három gyalogos zászlóaljuk volt tartalékban. A mi veszteségünk 17 halott és sebesült volt. Meyer hadnagy és egy másik tiszt, akinek nevét még nem tudják, megsebesült. A japánok veszteségei igen jelentékenyek.

Egy ellenséges lovasszázad egy harcban, melyben ember ember ellen küzdött, jóformán teljesen megsemmisült. Egy másik lovasszázad, mely az előbbinek segítségére jött, súlyos veszteségeket szenvedett a határőrség és a vadászok odasiető osztályainak tüzelése által. 19 japán lovat elvettünk.

TÁVIRATOK.

Az angol alsóház.

London, június 2. Percy államtitkár a következőket mondta: Ami Egyiptomot és Marokkót illeti — semmit sem adunk fel; sőt Marokkóban, hol úgy látszik jelentékeny áldozatokat hozunk, valósággal tekintélyes nyereségünk van. Marokkói politikai érdekeink tisztán stratégiai természetűek és ezeket az érdekeket az egyezmény még jobban biztosítja. Egyiptomban Franciaország sokat feladott és nincs ok annak a feltevésére, hogy a többi hatalom nehézségeket okoz. A kormány az egyezményt a háznak nem mint cserkereskedést, hanem mint olyan okmányt terjesztette elő, mely azt az állampolitikai célt fogja elérni, melyet Anglia két pártjának vezetői akartak elérni. A jövőben egyetlen biztos és óvatos politika a központosítás és a közgazgatás megerősítésének politikája. A diplomácia győzelme, hogy a nehézségek oly simán elintézték nyertek és remélem, hogy vége van annak az időnek, amikor az egyik nemzet sikereit a másik nemzetre nézve szükségképpen hátránynak tekintették. Azt is remélem, hogy az egyezmény minta lesz Anglia és más nemzetek között felmerülő nehézségek elintézésére.

Earl Grey üdvözlöi az egyezményt és azt mondja, hogy azt reméli, hogy az afrikai angol és francia gyarmatok fejlődését a barátságos viszony megfelelő fejlődése fogja kísérni.

Cambell-Bannermann ugyancsak helyesli az egyezményt.

Balfour lord miniszterelnök kijelenti, hogy a vita során vették észre, hogy a marokkói kereskedelmi viszonyok csak egy emberöltőn át tartanak, de megvagyódnak, hogy Európa diplomáciája mindinkább fogja látni a szerződések időbeli korlátozásának előnyét, mert ez azoknak nyilván állandóságot kölcsönöz. Egy kormány sem kötött jobb szerződést, mint mi olyan állammal, mely olyan állapotban van, mint Marokko. Mi nemcsak, hogy nem áldoztunk fel angol érdekeket, hanem az egyezmény inkább jelentékenyen elősegíti a marokkói kereskedelmet, illetőleg az angol érdekeket. Az Egyiptomra való szerződést Balfour Anglia nagy emberbaráti és igazgatási feladatai megkönnyítésének mondja és azt hiszi, hogy a történelem is helyeselni fogja az egyezményt és hogy ez az okmány Anglia nemzetközi viszonyai új boldog korának kezdeteként fog szolgálni.

A törvényjavaslat második olvasását szavazás nélkül elfogadják. Az egyezményt a vita során az összes szónokok kedvező értelemben teszik szóvá és csak a részleteket illetőleg tesznek kifogást.

A macedon csendőrség.

Konstantinápoly, június 2. A porta holnapra vagy holnaputánra ígerte, hogy írásbeli közlést tesz a csendőrségi kérdésre vonatkozó pénzügyi dolgok végérvényes szabályozásáról.

Uj katonai attasé.

Konstantinápoly, június 2. Tekintettel arra, hogy nem jelentéktelen új beszerzéseket kezdtek az eddig teljesen elhanyagolt török hajóhad részére Anglia katonai attaséi állást szervezett a helyi nagykövetségénél. Kern, az újonnan kinevezett tengerészeti attasé ma érkezik ide.

NAPIHIREK.

Urnapija.

Budapest, június 2.

Pompás tavaszi időben, a hagyományos fényvel, ülte ma meg a katolikus egyház és a hivatalos világ Urnapját. A főistentisztelet reggel hét órakor kezdődött a budavári Mátyás-templomban, ahová nagy közönség zarándokolt föl. A főbejáratnál dr. Demeczky kormányzóval élükön a Ferenc József-intézet disztrubás növendékei sorakoztak, míg a templomban Andersz százados vezetésével alabárdos

koronaőrök állottak sorfalat. A királyi oratoriumban megjelent József Ágost főherceg Batthyány Béla gróf százados, szolgálattelvő kamarás kíséretében. A szentély padsoraiban foglaltak helyet: Berzeviczy Albert, Nyiri Sándor és Plósz Sándor miniszterek, Gromon Dezső és Sándor János államtitkárok, Szalay Imre miniszteri tanácsos, a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatója, Berczik Árpád, Romy Béla, Bartóky József, Dobokay Lajos, Rudnay Béla főkapitány, Pongrácz Jenő királyi főügyész, Beniczky Ferenc főispán, Matuska Alajos alpolgármester, Almády Géza tanácsnok, Tabódy József cs. és kir. kamarás, Lukács Sándor pénzügyi főtanácsos, a budapesti Tudományegyetem képviselőjében Heinrich Gusztáv dr. miniszteri tanácsos, rektor, Breznay Béla, Balogh Jenő és Ballagi Aladár dékánok, Hauszmann Alajos műegyetemi rektor. A templom előtt, valamint a körmenet utvonalaán a 32., 69. és 86. gyalogezredek diszszázlójai foglaltak állást. A szentmisét Kohl Medárd dr. főszentelt püspök celebrálta Krizsán Mihály pápai kamarás, Berger Márk primási ceremonárius és számos pap segédletével. A körmenetet dr. Nemes Antal budavári apátplebános rendezte. Mise után harangzugas közt indult el a menet a zöld galyakkal és virágokkal ékesített utvonalon, ahol mindenütt tömörkedő ünneplő közönség várakozott. A menetet templomi zászlók alatt különféle egyesületek nyitották meg. Majd a 69. ezred zenekara következett, mely az egész uton indulókat játszott. A papság, illetőleg a baldachin két oldalán lépdelték Demeczky kormányzó vezetésével a Ferenc József-intézet növendékei kivont karddal, továbbá a koronaőrök, az egyetem képviselői a disztrubás pedellusok kíséretében. A papság után ment József Ágost főherceg és nyomában a magyar diszbe öltözött notabilitások. A menet az Uri-utcán, Disz-téren és a Tárnok-utcán át vonult, közben megállva a kapualjakban rögtönzött oltároknál. Visszaérkezve a templomba, Te Deum volt, mely alatt a Disz-téren felállított katonaszor háromszor disztüzet adott. Kilencc óra volt, mire a szertartás véget ért és az ünneplő közönség széjjel oszlott.

*

A belvárosi főplebánia templomban reggel hét órakor kezdődött meg az urnapi istentisztelet, a hívők rendkívül nagy részvételével. Az ünnepi nagymisét Bakács János plebános celebrálta nagy segédlettel s mise után körmenetben kivonult a papság és a hívők sokasága az utcára, ahol csatlakoztak a menethez a pesti iskolák növendékei és számos egyesület, melyek lobogóikkal vonultak ki. A menetben a magyar ciszterciák 19 tagból álló csoportja és a központi papnevelő intézet növendékei a Szent-ség mellett disztrubásként haladtak. A magy. kir. Opera 18 résztvő művésze urnapi himnuszokat játszott.

Az utvonalon mentén négy helyütt volt oltár állítva, amelyeket friss cserfagalyakkal ékesítettek. A menet legelsőbb a szerviták temploma előtt felállított oltárhoz tért, ahonnan a Városház-utcán a Ferencrendiek oltárához, majd az egyetemi templom és az Angol kisasszonyok templomának oltáraihoz vonult s a Váci-utcán át ment vissza a plebánia-templomba. Urnapi körmenetek voltak még Kőbányán és O-Budán; az előbbi helyen Hock János, az utóbbin Sagmüller József plebánosok vezették a menetet. A város többi templomában vasárnap tartják meg az urnapi körmeneteket.

(Időjárás.) A maximum délnyugatról Anglia felé terjeszkedett, a depresszió pedig Közép-Oroszországot borítja. Európában a felhőzet növekedett. Nagyobb esők közép-Német-, Franciaországban és az Alpeseiken voltak. A hőmérséklet alig változott.

Hazánkban az idő tegnap általánosan derült volt, ma reggel azonban nyugat felé borulás állt be és különösen délnyugaton zivataros jellegű esők is voltak. A hőmérséklet, mely éjjel bár alacsony volt, reggelre magasabb lett a tegnapiánál.

Jóslat:

Változékony idő várható hőszűnyedéssel, sok helyütt esővel vagy zivatarral.

Hőmérséklet: +22-7 C. fok.

(Magyar nemesség.) A király Petrács Balázs csendőr százados és petrinjai szárnyparancsnoknak, valamint törvényes utódainak a magyar nemességet «novigradi» előnévvel díjmentesen adományozta.

(Frigyes főherceg Londonban.) Londonból jelentik: Frigyes főherceg itt léte alatt szemle lesz az

Alderschoton, június 9-én a királynál a Buckingham-palotában diszbed lesz, 10-én pedig udvari bál a főherceg tiszteletére.

(Az olmützi érsek.) Olmützből jelentik: Dr. Bauer az új olmützi érsek beiktatását, amelyet e hó 12-re tüzttek ki, el kellett halasztani későbbi időkre, mert a pápai breve, melylyel a pápa dr. Bauert olmützi érsekké kinevezi, még nem készült el. A breve elkészülését hátráltatja az a körülmény is, hogy a Kohn érsek nyugalmazásában végleges döntés még nem történt meg.

(Dessewffy püspök hetven éves.) A csanádi egyházmegye egyházfjedelme pénteken tiszteletreméltó évfordulót ül. Hetven éve lesz ugyanis június 3-án, hogy Pozsonyban napvilágot látott. A megyéspüspök tudvalevőleg Dessewffy Antal Temesmegye volt alispánjának és neje született Koppauer Zsuzsanna fia. A hetvenedik születésnapjának kapcsolataival nem érdektelen följegyezni a huszadik évfordulóját annak is, hogy a király Kassára kanonikká nevezte ki. Dessewffy Sándor megyés püspök immár tizennégy éve a csanádi egyházmegye népszerű főpásztor.

(Kivándorlás Máramarosból.) Máramaros vármegye legutóbb tartott közigazgatási bizottsági ülésén az alispán bejelentette az április havi utlevélforgalmat, mely a következő volt: Összesen kértek 342 utlevelet, ebből Amerikára 167, Romániára 165, Európára 5 és Ázsiára 5 esik. A kivándorlás a legnagyobb volt a huszti és ökörmezei rutén lakosságú és a visói oláh lakosságú járásokból. Máramaros-Szigetről 24-en vándoroltak ki Amerikába. A kivándorlási törvényt életbeléptető miniszteri rendelet szigorú megtartása iránt az alispán már intézkedett. A kivándorlók száma nem növekszik és sokan vannak, kik csakhamar visszatérnek a kivándorlásból. Ezek neveit a pénzügyigazgatóság följegyzí.

(Huszezer koronás lopás.) Özv. Berger Jakabné a rendőrségen panaszt emelt szerdán este, hogy mikor a Gellérthegyen levő nyaralójából az Andrassy-ut 32. számú házban levő lakására tért, az ajtókat nyitva találta. Majd megdöbbenve tapasztalta, hogy ama szekrény ajtaja, melyben értéktárgyait s ékszereit tartotta, fel van törve. Elvittek körülbelül 20.000 korona értékű ékszert és értéktárgyakat s két Pesti Hazai takarékpénztári betétkönyvet, 10 drb sorsjegyet s egész csomó külföldi arany-pénzeket. Hogy a betörő intelligens ember, emellett bizonyít, hogy egy 30 ezer koronás betétkönyvet, mely fentartással volt elhelyezve, ott találták a szekrényben félredobva. A betörést a rendőrség véleménye szerint a múlt hó 25-ike körül követhették el.

(Sikkasztás a szocialista pártban.) A szociáldemokrata pártban nagy a forrongás egyik vezető miatt, kit azzal vádolnak, hogy a párt pénzből 12.000 koronát sikkasztott. A hiányt néhány nappal ezelőtt fedezték fel és most az illető párttagot bojkottálni akarják.

(A fiumei cápa megérkezett.) Az idén — úgy látszik — hamarabb beáll az uborkaszézon, erre mutat legalább azon körülmény, hogy fiumei tudósítónk révén alábbiakban a hírneves cápa megjelenéséről van szerencsénk jelentést tenni:

A portorei rév hivatalnál Pasquan József tengerészkapitány jelentést tett, hogy a minap egy hatalmas cápát látott a martinschizai öböl előtt. Eppen csónakázni volt, amikor a tenger kékes-zöld mélyében valami nagy fekete pontot pillantott meg, amely a csónakjához közeledett. A következő pillanatban a csónak kissé megbillent, mert a tengeri szörnyeteg feléje uszva, hátával megérintette a csónak ajtját. A kapitány attól tartva, hogy a cápa felborítja csónakát, sietve a parthoz evezett. A cápa utána uszott a kis járműnek, de nem érthette el, mert a sekély vízben nem bírt tovább uszni. Hirtelen fordulattal aztán visszavetette magát és eltűnt a tenger mélyében. A tengerészkapitány állítása szerint a cápa öt méter hosszú lehetett. A halászok most szorgosan vadásznak utána, hogy szigonyra keríthessék és megkapják érte tengerészeti hatóságunktól a minden kifogott cápáért járó jutalmat.

(Főuri esküvő.) Fényes esküvő volt tegnap délelőtt a budavári koronázó Mátyás-templomban. Gróf Széchenyi Aladár leánya Széchenyi Jella grófnő esküdött örök hűséget gróf Haugwitz Henriknek. A templomot díszes közönség töltötte meg. Az esketési szertartást Kohl Medárd püspök végezte fényes so-

gédlettel. Az esketés után a püspök csendes misét celebrál s ezután megáldotta az ifju párt. A főuri esküvőn a magyar mágnásvilágból és előkelőségeink közül igen sokan voltak jelen. Az esküvő után a násznap Karátsanyi Jenő palotájába vonult villásreggelire, honnan a fiatal pár násztra utazik.

— (Gyászrovat). Sopronból jelentik: *Patzenhofer* Konrád cukorgyáros 83 éves korában Surányon elhunyt. *Patzenhofer* 1850-ben mint egyszerű gépgyári szerelő kezdte meg pályafutását és most mint nagy vagyon birtokosa halt meg.

— (A kis bikák azért dühös bikák!) Mióta szemtanuk révén kiderült, hogy a bikaviadalon szereplendő bikák csak amolyan bicikák, nagyságra nézve olyanok, mint egy egyéves borju, azóta Budapest vérszomjas közönsége némi fitymálással beszélt az apró szörnyetegekről. E sorok írója nagyérdemű beszélgetést folytatott egyik fővárosi uszodában az uszómesterrel, a tyukszemvágóval s a borbélyllyal s a tyukszemész — műtét közben — kését szenvedélyesen villogtatva, a legnagyobb megvetéssel vett tudomást a békákákká összezsugorodott bikákról. Az uszómester is — nagyokat rántva a vízben habuckoló nebulón — erélyesen jelentette ki, hogy olyan «macskával ő is kiáll», hozzanak fel egy jófajta magyar bikát a Hortobágyról, akkor majd beszélhetünk. Még *Schwarz* ur, a békés ügynök, arcáról is a határtalan megvetés sugárzott le, mintha mondaná, hogy ilyen kis bikát még talán ő is meg tudna fékezni, ha előbb egy évig eljárna a Tornacsarnokba. Mondani azonban nem mondotta, mert hirtelen észébe jutott, hogy mily megerőltetésbe kerül neki egy u. n. «Zephir» pneumatikus ajtócsukót felnyitni. Szóval a bikák nimbusza a minimumra szállott le s ezért jóformán szükséges is volt az a rehabilitáció, melyben lebecsült bikáit *Pouly*, a híres torrero részesítette, ki egy hírlapíróval való beszélgetése közben következőleg nyilatkozott bikáiról:

— Vádolták a viadalokat a vérességük miatt — mesélte a matador — különösen pedig a lovak felkoncoltatása miatt. Higgye el, uram, én magam is, valahányszor a ló feltépett hassal, kiforduló belekkel esik össze a bika dőlése alatt, én magam is elfordulok. Ez a multság már tulságosan bestiális. Franciaországban páncélvédőt tesznek a ló hasa alá; ily módon a ló nem pusztul el. Hogy hát akkor mire a ló a küzdelemben? Megmagyarázom. A spanyolok azt szeretik elhitetni a közönséggel, hogy a ló felkoncolása szükséges a bika vadítására. Egy vagy két ló vére csakugyan vadítja, de ha tíz-tizen négy lovat öklelt fel, ez a bikát annyira kifárasztja, hogy a matador könnyen végez vele. Akkorra szinte kimerült már az állat... Az önként elölrít viadali szabályok tehát mindenképpen veszedelmesebbek reám nézve, mert én a bikát erejének teljében fogadom, még pedig — fegyvertelenül!

— A budapesti közönség, amely először lát bikaviadalt, bizonyára meglepetve fogja a mi bikáinkat fogadni. Mert arról legyen szives tehát felvilágosítani a közönséget, hogy ezek az apró bikák sokkal félelmesebb ellenfelek az önként tenyészbikáinál. Ezen állatok, amelyeket magunkkal hoztunk, először kerülnek mérkőzésre. Teljesen vadon nevelkedtek, a tengerparton több kilométernyi elkerített helyen. soha istállóban nem voltak, a szabad ég alatt esőben és hóban nőttek fel. Most vasketrecben várják a mi mérkőzésünket.

— (Egy halasi lakodalom.) A közeli Halason Gál Mihály május végén tartotta esküvőjét László Juliskával. Hétszázra szóló eszem-izsom folyt mindkét lakodalmas háznál. Versenyeztek, ki jobban győzi. Egy helyi tudósítás csak a legényes háznál elfogyasztott nyelnyivalóról szerzett biztos adatokat. Ezek szerint ott ötszáz vendégnél nem sokkal kevesebb volt hivatalos, akik a három napig tartó céción elfogyasztottak ötszáz kiló marhahúst, három borjut, tízenyolc bárányt, négy hizott sertést, kétszáz kiló halat, négyszázhetven darab apró baromfit és vadat. A falatozás mellé lecsuszott huszonkét hektoliter bor és tízenhárom hordó sör. A lányos háznál véghezvitt pusztításról közelebbit nem kaptunk. De enniből is világos, hogy Halason nem sokan lehetnek egy véleményen *Szemere Miklóssal*, ki azt tartja, hogy «nem boldog a magyar!»

— (Gyászban vagyok.) Minthogy az írás szavai szerint nem jó az embernek egyedül élni, Itálos Flóris kefekötő négy hónappal a felesége halála

után megházasodott másodszer is, anyát szerezvén így neveletlen három gyermekének. Flóris aránylag ifju ember volt még és életvidor. Kebeleiben nagy tüzek égtek, éppen azért gyanus egy kissé az a hirtelen támadt szeretet a gyermekek irányában. No, de hát ez mind mellékes. A fő a lakodalom, amit hamarosan megtartottak. A vacsora is véget ért, bevonultak mindenenek az udvarbeli sátorba táncolni. Vig volt az élet, maga Flóris buzdította leginkább kegyetlen komoly arccal a vendégséget, hogy:

— Sohsem halunk meg! Azt a kutvafáját!
Egy életvidor menyecske akkor odaugrott hozzá és belekapaszzkodott a vállába.
— Sógor, perdöljünk egyet.
A sógor arca valósággal komor lett.
— Nem? Talán nem tud?
— Tudni tudok, hanem lehetetlen.
— Ugyan miért?
— Mert *gyászban vagyok* még. Csak négy hónapja, hogy az első feleségem meghalt...

— (A vasuti sztrájk és a tisztí rang.) Mint Bécsből jelentik, a hadügyminiszter a sztrájkoló tartalékos tiszt és hadapród-tiszthelyettes vasutasok ügyében rendeletet bocsájtott ki, mely szerint a nevezettek ellen általában a katonai becsületügyi eljárás nem indítandó meg. Azokban az esetekben azonban, amelyekben egyesek ellen a sztrájk alkalmából a polgári hatóságoktól eljárás folyt, minden esetben külön-külön elbírálás alá fog esni a katonai becsületügyi fórum előtt is az a kérdés, vajjon az illető a tisztí kardbajt méltósága ellen vétett-e?

— (A bikaviadalt egy héttel elhalasztották.) A tereaderek és a bikák készen várják a mérkőzést; azonban az aréna építése oly horribilis munka, hogy a rendezők kifogytak az időből és így egy héttel elhalasztották a viadalokat. Az elhalasztás folytán a megváltott jegyek átbélyegzés nélkül lesznek érvényesek a viadalok napjainak sorrendjében. Akik jegyeiket mégis visszaadni kívánják, azok árát a megváltás helyén június 6-ig mindenkinek készséggel visszafizetik.

x Fölvívjuk olvasóink figyelmét *Herczeg és Horvát* Budapest, Kerepesi-ut 52. szám alatt, az «Adria» szállóval szemben létező női-divatruházára.

Előfizetési fölhívás!

1904. évi június hó 1-ével új előfizetést nyitunk a *Magyarságra*, miért is kérjük azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó végén lejár, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb intézkedni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék.

Lakhelyüket változtató t. előfizetőinket pedig az új lakhely bejelentésére kérjük.

T. előfizetőinknek ezentul is megküldjük vasárnaponként rendes heti szépirodalmi mellékletünket a

Magyar Családot,

mely hivatva van szórakoztató és tanulságos elbeszéléseivel és költeményeivel e lap közönségét még szívesebben összekötésbe hozni kedvelt lapjával.

Kedvezményes előfizetési áron küldjük t. előfizetőinknek az

Urambátyám

egyetlen magyar társadalmi élelplot, melyet t. előfizetőink 4 korona helyett 3 korona negyed évi előfizetési díjért kapnak és a

Budapesti Bazár

magas irodalmi színvonala, dus tartalmu, legolcsóbb magyar modern divatlapot 1.50 K helyett 1.30 K negyedévi előfizetési díj mellett.

A «Magyarság» előfizetési árai:

Helyben:		Vidékere:	
Egy óra	1.—K.	Egy óra	1.20 K.
Negyedévre	3.— «	Negyedévre	3.60 «
Félévre	6.— «	Félévre	7.— «
Egész évre	12.— «	Egész évre	14.— «

Az *Urambátyámra* és a *Budapesti Bazárra* előfizetni a *Magyarság* postautalványán is lehet.

Mutatványszámot megismerés céljából kívánatra készséggel küldünk.

Kérjük azon t. előfizetőinket, kiknek a lap elkészve érkezik vagy rendetlenül kézbesítettik, bennünket értesíteni sziveskedjenek, hogy megfelelően intézkedhessünk.

Tisztelettel
a «Magyarság» kiadóhivatala

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* «Csetepaté» című kis vigjátékot láttunk utolsó premierül a Nemzeti Színházban tegnap este. Szerzője *Lenkei* Henrik tanár, ki irodalmilag egyébként is működik. Az alig 15 percig tartó verses apróság tárgya az, hogy Jenő gróf szörnyen nyalakodik feleségével, Éva grófnővel és nagyban esküdöznek, hogy csak egymásnak élnek és megvetnek mindenkit, ki a külvilághoz tartozik. Mikor aztán külön megnek, a gróf a varróleányt üldözi erkölcstelen ajánlattal, a grófnő pedig egy jámbor tanárjelöltet (ki férje könyvtárát rendezzi) szemel ki *Józsefnek* Putifárné módjára. A hűtlenségi kísérleten rajtakapják egymást és összezőrdülnek, azonban *Zsuzsi* néni, valamelyikük nagynénje, egy kis prédikációval helyreállítja a házi békét, kijelentvén, hogy csak változatossággal vágyódnak más után, holott egymást nem unták még meg. A fiatal pár ebbe belenyugszik és ezentul felkeresi a külvilágot. Valószínűleg azért, mert ott Jenő gróf több varróleányt is talál, Éva grófnő pedig Putifárné-művészetét kevésbbé szemérmes Józsefeken is gyakorolhatja. A darab gördülő, rimes versekben van írva, igénytelen, de legfőbb előnye mégis rövidsége. Ot szereplő játszik benne s ezek közül meglepetés volt számunkra, hogy mikor a színháznak 5—6 jeles anyaszereplője van, akkor *Zsuzsi* néni szerepét fiatal színésznőnek adták, kiben nincs annyi heroizmus, hogy ráncokat fessen arcára, hanem mint mikor egy színővendék ad nagymamát, olyan friss fiatal arccal lép a színpadra. A grófi párt *Dezső és Lenkei* Hedvig, a tanárjelölt-varróleány párt *Rózsahegy* és *Liget* Juliska frissen és epigrammi élezéssel adták. k. g.

* Vendégjáték a Városligeti Színkörben. A Városligeti Színkörben tegnap este a komoly muzsa ütött tanyát: egy tehetséges, ifju színész művendégjátékául az *Othlon*, *Sudermann* drámája került színre. Magdát *Zöldi* Ella játszotta, kinek a színakadémia vizsgái előadása óta ez volt nagyobb alakítása. Érdekes művészi felfogás jellemzi ezt a színpadra termett fiatal hölgyet, játékának kiemelkedőbb momentumai kitűnőek, mimikája jellemző. A közönség alakítását nagy szimpátiával fogadta s a második felvonás után nagy virágcsokrot nyújtottak fel a művésznőnek. Az előadás többi részéről kevés mondani valónk van: nagyobb szerepükben megállták helyüket *Dihari és Könyves*. (m. f.)

* A Kóczán-pályázat. A Magyar Tudományos Akadémiának a tuzberki Kóczán Ferenc alapítványából kitűzött 100 aranyos pályadíjára, amelyre az idén *Mária királyné* és *Zsigmond király* korából vett színművek pályáznak, összesen tízenyolc pályamunka érkezett be. A pályamunkák megbírálására az Akadémia első osztálya küld ki bizottságot, amely hétfőn tartja meg ülését. Az 1905. évi 100 aranyos Kóczán-jutalomra ugyancsak színművek pályáznak, melyeknek tárgya *Albert* vagy *I. Ulászló* korából veendő. A színművek lehetnek tragédiák, vigjátékok és középfajú drámák; a mondai alapon írt színművek éppen úgy nincsenek kizárva, amint a csak történeti háttérűek.

SPORT.

Alagi futtatások.

— Első nyári meeting. III. nap. —

Alag, június 2.

A szeles idő dacára igen nagy közönség van ma is a versenytéren, amiben az ünnepen kívül a jó programnak is része van.

A lapunk zártáig lefutott versenyek eredménye a következő:

I. *Eladók* versenye. Díj 1000 korona. Távolság 1800 méter. Supp T. hgy. *Othello*-ja (lov. Zangen)

első, Csiriz második, Göta-elf harmadik. Futottak még: France, Servus Brezina, Horgos, Elegie és Felemás. Tot. 10 : 31. Helyre 50 : 76, 96 és 128.

II. Gyömrői akadályverseny. Díj 1600 korona. Távolság 4800 méter. Mravik P. Limonádé-ja (lov. Hagelia) első, Mirage második, Dalloslány utolsó. Tot. lapunk zártakor még nem volt.

× Az angol derby. Az epsomi versenytéren tegnap futották a világ legklasszikusabb versenyét az angol Derbyt. A futamot az egész brit társadalom élén Edward angol király is végignézte. A verseny, miután a crackek meglehetősen össze-vissza futkároztak, az idén meglehetősen nyílt volt, bár a fogadóközönségnek Gouvernant és Ajax nagy formái alapján egy francia ló, Blanc ur *Gouvernantja* volt a favoritja. Az eredmény azonban azoknak adott igazat, akik mégis hittek az angol tenyésztés fölényében, mert a Flying Fox csikó helyezetlenül végezte futását. Győztes *St. Amant*, lett, melyről most már kétségtelen, hogy első klasszisu telivér, de megbízhatlan és rossz temperamentumu ló, mely nem mutatja mindig teljes képességét. Második lett *John O' Gaunt*, melyet a ló gazdájának öcsése Thursty gentlemanrider lovagolt. Harmadik helyre futott *St. Denis*, mely a fogadásokban el volt hanyagolva és 50 : 1 oddszal startolt. A részletes eredmény a következő: Mr. L. de Rothschild pm. *St. Amant* (K. Cannon) első, John O' Gaunt második, St. Denis harmadik. Futottak még: Andover, Mousqueton, Gouvernant, Lancashire, Prince Vladimir, Jupiter Pluvius, Henry the First, Montem és Coxsvain. Fogadások: 5 : 1, 4 : 1, 50 : 1.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— Fogságra ítélt ügyvéd. Nyitráról jelentik: Mézáros Jenő nyitrai ügyvédet az evangélikus egyházközség kárára elkövetett sikkasztás miatt a nyitrai törvényszék három havi fogságra és négy évi hivatalvesztésre ítélte.

— Elítélt uzorás. A rendőrség tegnapi délután tartotta le *Staudner* Adám pénzügynököt, akit a büntetőtörvényszék uzorára vétségért már elítélt, ugyancsak újabban elkövetett uzorára vétségé miatt. A letartóztatott pénzügyosnek tegnap ismét egy uzorapörét tárgyalta a büntetőtörvényszék. A panasz Basa Péter úpesti tanító felesége teite ellene, aki maga is szokott pénzügyletek közvetítésével foglalkozni. Panaszában előadta, hogy *Staudner* neki két izben is kölcsönözött, illetve szerzett pénzt s ezen kölcsönökből havonta 10 forintot vont le kamat fejében. A törvényszék *Staudner* Adámot uzorára vétségéért háromhavi fogságra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen az összes felek feleltek.

NYILTTÉR. *)

Dadogást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít SOLT LAJOS tanfolyama. Budapest V., Báthory-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-ig.

* E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

KÖZGAZDASÁG.

Nemzetközi szövetségi kongresszus. A Nemzetközi szövetségi kongresszus helyi bizottsága gróf *Károlyi* Sándor elnöklété alatt ülést tartott, amelyen megállapították, hogy a kongresszussal kapcsolatban milyen kirándulások lesznek. Öröndetes tudomásul vette a bizottság, hogy előkelő angol nők és férfiakból álló társaság *Shrubsole* lelkes magyarbarát vezetése alatt a nyáron szintén nagyobb tanulmányutat szándékozik tenni a Magyar Alföldön, Debrecenben, továbbá a felvidéken Máramaros-szigetre és a Kárpátok közt. A szerbiai szövetségi kongresszus tagjait Belgrádban illetőleg Vrányában tartandó évi kongresszusukra, amelylyel kapcsolatban be fogják mutatni mindazt, amit Szerbia a szövetségi téren elért. Az elnök bejelentette, hogy *József* főherceg a kongresszus védőségét igen meleg hangon elfogadta. Intézkedett a bizottság a kongresszus költségeinek fedezésére. A kongresszussal kapcsolatos kiállítás az Iparművészeti Múzeumban tartják, amelyet e célra a közoktatás-

ügyi miniszter már át is engedett. A vasutakon engedélyezett kedvezmények, továbbá a vámkezelés tekintetében követendő eljárás tudomásul vétele után elhatározták, hogy a szövetségi ügy fejlődéséről és mai állásáról a kongresszussal kapcsolatosan vetített képekkel egy előadást rendeznek és pedig lehetőleg az *Uránia*-színházban. A kongresszuson a magyar szövetsézők részvétele biztosítva van — a jelentkezők után itélve a külföld is legkiválóbb emberei által lesz azon képviselve.

Országos tiltakozás a külföldi borbehozatal ellen. Abból az alkalomból, hogy a legközelebbi napokban ismét megindulnak az alkudozások Ausztria-Magyarország és Olaszország megbízottai között az új kereskedelmi szerződés megkötése céljából, a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete tiltakozó népgyűlést kíván rendezni, hogy a tárgyalás menetét a magyar szőlőmivelés érdekében irányítsa. Az e célból kiküldött végrehajtó bizottság elhatározta, hogy az országos tiltakozó népgyűlést június hó 8-án délelőtt 9 órakor tartja meg a Tattersall nagy csarnokában. Az erre vonatkozó meghívókat az összes érdekelt községekhez, gazdasági és szőlészeti egyesületekhez, ipar- és kereskedelmi kamarákhoz, hegyközségekhez stb. a rendező-bizottság már szétküldte.

A Békésvármegyei Gazdasági Egyesület, mint már röviden jelentettük, most tartotta meg Békéscsabán gróf *Wenckheim* Dénes elnöklété alatt rendezévi közgyűlést, amelyen dr. *Zsilinszky* Endre igazgató-elnök terjedelmes jelentésben számolt be az egyesület múlt évi munkásságáról. Ezután *Pfeiffer* István titkár terjesztette elő a múlt évi zárószámát, amely 42.844 korona alapvagyon, 16.609 korona bevétel, 13.553 korona kiadás s így 3056 korona maradványt tüntet ki. A közgyűlés a jelentéseket tudomásul vette s végül betöltötte az üresedésben levő választmányi tagsági helyeket.

Máramarosmegye gazdasági helyzete, mely a tavaszi szárazság miatt sokat szenvedett, a múlt heti esőzések folytán sokat javult. A mezők szép takarmánnyal bíznak, a buza, rozs, tengeri és árpa mind felírissult. A termés, bár nem oly kielégítő, mint a tavalyi, de ha hosszú szárazság nem következik be, eléggé jónak ígérkezik.

REGÉNY-CSARNOK.

Örök éjszaka.

Irtá: Maurice Montégut.

(2)

Szegény Maris aggódó szívvel várta kérésit. Jött az egyik. A fiatal István. Kora merészlegével szorosan a karszék mellé ült, kezébe vette a világtalan leány fehér kacsóját és szökt:

— Szegény Mária! mennyire meghat ez a név, mily aggodalmakat kelt szívemben, mihamar más névre akarom azt változtatni. Ha úgy akarod és ígent mondasz nekem, úgy hamarosan boldogságos Mária-nak fognak nevezni. Szeretlek! Te nem tudod, kedves gyermek, mily szép vagy, hisz nem ismered a túlköt, a nők e bizalmasát, hát nem tudhatod, mily szép vagy, mily bájos, mily pompásak világtalan szemeidnek selyempillái. Szeretlek olyan forró szerelmmel, mint ahogy a férfiszív csak szeretni bír. Ha engem választasz és gyöngye kezeskedet erős vállaimra kulcsolod, én vezetőd leszek az életen át. El akarom neked mondani a világ pompáját, mely neked idegen, leiom neked a ragyogó eget, a dolgok színét és a földi élet lüktetését, pezsgését és mindezt oly türelmesen, oly igaz leírással, oly szemléltetően fogom elmondani, hogy nemsokára az én szememmel csak úgy fogsz látni, mint a többi asszony. Ha alkonyatra a nap leszál és a horizontot, mintha tűz-océánban állana, kigyújtja, le akarom írni neked szavakkal a szinompát a legkisebb árnyalatig és oly hüen, hogy épp úgy fogsz élvezni, mint én.

— Oh, a nap! — szökt szomoruan Maris.

— Le fogom neked írni a felbukkanó hold világtát, amint ezüstös ragyogással vonja be az erdőseget a nyári éjszakán, mikor a lélek nemesebben érez.

— Ah! — sóhajtott fel Maris, szerencsétlenségét még fájdalmasabbnak érezve. — Ah, igen, az erdő, a hold, a nyári éjszakák!

Köny gyöngyözött szempilláján.

A lelkesült ifju beszédje hevében nem látta azt meg és folytatta:

— Leiom neked a nagyváros sürgését, forgását, zajló hajszáját, a hatalmas gyárak működését, ezernyi munkásaik szorgoskodásaival. Lerajzolom neked szavakkal a legélelkebb kikötők fogalmát, a kikötő képét a sok árbocos hajóval, amint a hullámokon himbálóznak. Meg fogod ismerni az egész életet, melyet előled elzárt a sors.

— Ah! az élet! — sutogta a világtalan és a könyek végigpergett arcán.

— Részed lesz mindenben, amit a világ nyújt, ami előtted ismeretlen. Szemem lesz szemed, lelkem lesz lelked és kettőnk szive egy szív lesz.

Szegény Maris sirt és nem akart válaszolni. István visszavonult, mert ez a fogadtatás felette meglepte.

Másnap jött Emil.

Nem ragadta meg a leány kezét, halk hangon beszélt:

— Kisasszony! Amit ön borzasztó szerencsétlenségnek tart, az talán éppen szerencse! Nem látja az életet, de higgye el nekem, nagyon gyakran rut és szomorú mindaz, amit az életben szemléltetünk. Nagyobb osztályrésznünk jut benne a fájdalomtól, mint az örömből és a becsületes emberek gyakran megborzadva fordítják el szemüket az élet színjátékától. Édes anyja azt mondta önnek, ugy-e, hogy szeretem önt? Ha kezembe teszi kezét és hűséges, odaadó férjéül elfogad, sohase fogok önnek a külvilágról beszélni. A világ nem valami kívánatos és teljesen közönyös két oly lényre nézve, aki egymáshoz menekült, hogy egymást egyedül és kizárólag az érzelem útján értsék meg. Azok az órák, melyeket a szív beszédje tölt be, sohasem unalmasak. Édes anyja megmondta önnek ugy-e azt is, hogy már nem vagyok fiatal. Engem az élet hányt-vetett, én ismerem az életet tökéletesen, alaposan. Az ön oldalán boldogságban piheném ki az élet gondjait. El fogok felejteni mindent, amit láttam, amit átéltem. Mindig csak maga körül leszek, csak magácskával fogok beszélgetni. Arra sem fogok törekedni, hogy az emberi dolgokról felvilágosítsam, mert épp az ön nagy tájékozatlansága, tudatlansága a világi dolgokról bájt el engem főleg. Ön mit se tud a világról s ezért tartom önt boldognak. A tudás keserű, kétségbeesítő! Akik legtöbbet tudnak, gyakran a legrosszabbul járnak és a legboldogtalanabbak. Sűrű, sötét fátylát nem fogom fellebbenteni soha. Az ön közelébe fogja betölteni az egész életemet, én pedig törekedni fogok az ön egyetlen, nélkülözhetetlen barátja, társa lenni, aki szünetlen az ön közelében él és akit ön iránt mérhetetlen szerelem tölt el. Talán beszéltek önnek a természet pompájáról, az élet mozgalmasságáról s mindezt élénken irták le. Oh, de helytelenül, igaztalanul! Egy verőfényes reggelért száz zord, borus, zivataros napot kell átélünk, amikor ver a zápor, villámlik, havazik, amikor a természet dühöng, tombol és az ember szenved. És mit nyújt az emberi élet? Minduntalan s mindenféle rut dolgokra akad az ember, ott az igazságtalanság, a harag, a boszu, a szükség, a nyomor és a bűn. Ön mindezekről nem tud semmit. Velem egyesülve sohasem is fog róluik valamit megtudni. Az ön elzártköttsége megadja nekem az örömet, hogy mint az ön egyetlene tölthessem be önt szerelmemmel. Csak az ön számára leszek a világon, mint ahogy számomra csak ön fog élni. Ha egy kissé szeretjük egymást, mily végtelen boldogságot nyújtanak majd a sötét éjszakák, melyek egyenlőkké tesznek bennünket. És azokra az órákra számítok különösen.

Igy szökt Emil, aki ismerte az életet és sajnos, annak csak keserőségeiben volt része.

Maris lehajtotta fejét és sokáig gondolkodott, tündődött, de lelke mosolyra derült és fehér kezét odanyújtotta Emilnek.

(Vége.)

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.
Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

Elismert kiváló jóminőségű

Honi ipar! Sajátkészítményű férfiruha-áruház Honi ipar!

férfiszabó LUKÁCS GYULA férfiszabó

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18. sz. alatt.

Dus választék fiu- és gyermekruhákban.

Nagy választék divatszövetmellényekben. Mértékszerű megrendelésekre csakis kiváló jóminőségű honi és angol szöveteket tartok raktáron. Mintákat kívánatra bérmentve küldök.

SZINHÁZAK.
Péntek, 1904 június 3-án.

M. kir. Operaház.
Zárva.

Nemzeti színház.
Csetepaté.
Vigjáték 1 felv. Irtá: Lenkei Henrik.
Utána:
Utazás az özvegység felé.
Vigjáték 3 felvonásban. Irtá: Szécsi Ferenc.
Kezdete fél 8 órakor.

Népszínház.
A konzul felesége.
Nagy operett 3 felvonásban. Irták: Ferrier és Clairville.
Kezdete fél 8 órakor.

Vigszínház.
A berlini Neues és Kleines Theater vendégszínház:
Éjjeli menedékhely.
Kezdete fél 8 órakor.

Király színház.
Küry Klára, Fedák Sári és Németh József főléptével:
En, te, ő!
Nagy operett 3 felvonásban. Irták: Caillavet és Flers
Kezdete 8 órakor.

Magyar színház.
A kéjvonal.
Bohózat 3 felvonásban. Fordította: Mérei Adolf.
Kezdete fél 8 órakor.

Uránia.
Spanyolország.
Kezdete fél 8 órakor.

Fővárosi nyári színház.
A kaméliás férfi.
Fővárosi életkép 4 felvonásban. Kezdete fél 8 órakor.

A városligeti nyári színház.
A vasgyáros.
színmű 4 felvonásban. Irtá: Ohnet György. Kezdete fél 8 órakor.

BIKAVIADALOK
BUDAPESTEN
az állatkert területén épült óriási arénában
1904. évi június hó 4-én, 5-én és 8-án
POULY fils
a Sevillában I-só díjjal kitüntetett
TOREADOR
Spanyol- és Délfranciaország első «Quadrilla-jával.
24 vadon tenyésztett szilaj spanyol bika, herceg Osuna,
Viret, Dijol, Desfondo, Chabrara, valamint Pouly bika-
tenyészedéből.

Helyárak: Páholy (négy személyre) 100 korona
ülőhelyek: 15, 12, 10, 8, 6 és 4 korona.

Jegyek előre válthatók:
a Központi Menetjegyiroda (Budapest, Vigadó-tér 1. szám), a Royal-szállodabeli főkirodában, az állatkert pénztáránál és nagyobb dohánytözsdeknél és a Központi Menetjegyiroda összes vidéki főkirodáiban.
A bikaviadatok kezdete fél 8 órakor.

Minden öszülő egyének nélkülözhetetlen a **Tábor-fél**
Haj-Regenerateur mely csakis Tábor gyógyszer-tárában kapható. — Ára 2 korona.

Ez nem hajfestő! Ártalmatlan! Színtelen folyadék!
Sem a kézen, sem a tejborón, sem a ruha szövetén semmi foltot nem hagy és épp oly egyszerűséggel használjuk, mint mikor vízzel bekenjük a fejünket. Az ősz haját 8-10 nap alatt olyan színűre varázsolja, mint az fiatal korában volt, anélkül, hogy festené. Férfi és nő egyaránt biztos eredménnyel használhatja. Hatásáért elvállalom a kezességet! — Arc szépítésére a leghatásosabb a **csoda-erém**. Szeplőt, májfoltot és minden arcisztátalanságot 4-5 nap alatt eltüntet és nem engedi, hogy újra kiüssön. Hatásért teljes szakavatosságot válllok. Ára 1 korona, hozzávaló szappan 70 fillér.

Fenti szerek kizárólagos megrendelési helye: **Tábor Gyula gyógyszer-tára Alberti-Irsán.**

Figyelem! Cégünk új kedvezményt nyújt akként, hogy minden vevőnek, ki 12 forintot meghaladó rendelését tesz a saját arcképe vagy bármely tetszés szerinti kis fénykép után egy **életnagyságu fényképet** teljesen ingyen készít hű kivitelben, 80 cm. magasságban, csupán a díszes keretért (passe-partout), amelyben az életnagyságu fénykép foglalatik, az önköltségünket, 1 forint 50 krt számítunk.

Az ipar csodája! 12 forint 1 darab üszecsukható vasgyári sodrony-betéttel, 3-réti matracal és terítővel.
12 forint 50 krajcár egy darab selyempaplan fodroval és zsebbel, minden színben, 125 cm. széles, 180 cm. hosszú.

Megrendelhető csakis **GICHNER ÜESTVÉREK BUDAPEST, Múzeum-körút 27.**
Pa-lan- és matracgyár, szőnyeg- és vasbutorraktár.
Árjegyzéket bérmentve és ingyen küldünk.

Olvasóink figyelmét felhívjuk a **KALAP-KIRÁLY**
tavaszi elsőrangú különlegességeire
Budapest, Kossuth Lajos-utca
(Klotild Palota).
3, 4 és 5 koronás különlegességekben
elismert specialista. Divatlap küldetik. 253

„GOBESAGOK” kacagtató székelyhistoriák II. KIADÁS
Postaköltséggel együtt 1K.40F. ért
küldi: PETERFY TAMÁS BUDAPEST, IX. kerület

„THE GRESHAM”
ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG LONDONBAN.
Magyarországi fiók:
Budapest, V. kerület, Ferenc-József-tér 5-6. szám,
a társaság saját palotájában.

A társaság vagyona 1902. dec. 31-én	korona 198,863.596.88
évi bevétel biztosítások és kamatból 1902. évi december 31-én	€ 31,489.033.74
Kifizetések, biztosítási és járadéki szerződések, valamint visszavásárlások stb. után a társaság fenntartása óta (1848.)	€ 443,478.190.91
Az 1902. évben a társaság 4748 kötvényt állított ki	€ 43,059.529.29

összeg értékben. — Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállít, továbbá ajánlatokkal díjmentesen szolgál a magyarországi- és a kelet-főlkja Budapestben, valamint ennek ügynökei a fiók minden nagyobb városban.

Hirdetéseket felvesz az **„Magyarság”** kiadóhivatala Szentkirályi-u. 28.

Brázy-féle sósborszesz.
Használati utasítás minden üveghez mellékelve van. Nagy üveg 2 korona. Kis üveg 1 korona. Karható mindenütt.

Megjelent!
A „Kiviteli Cimtár”
III-ik magyar kiadása.
Ára 5 korona. Ara 5 korona.
Kapható a Kiviteli Cimtár kiadóhivatalában
Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 28

Grossmann B. és Társa Erzsébet-körút 12. I/9. 14-16 forintért férfiföltönyök mérték után készíttetnek a legújabb és legdivatosabb szövetekből. (154) Telefonszám 12-11

BÜTOROK a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig legjutányosabban kaphatók ugy készpénzért, mint részletfizetésre **EHRENTREU** és **FUCHS** testvéreknek Budapest, VI., Teréz-körút 3. (Andrássy-ut közelében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

A „HARISNYAKIRÁLY” budapesti üzlete kizárólag Teréz-körút 2. szám a. Elismert legjobb harisnyák. Feltétlen szabott és olcsó árak. Feltétlen szabott és olcsó árak

Becslési áron alul adatnak el még a lent felsorolt cikkek, mivel azok többé raktáron nem lesznek.

1 elegáns Sephír pongyola	Beccsár 5.-, eladási ár	2.50 frt
1 remek delain pongyola	12.-, " "	5.-
1 remek szövet felszoknya	12.-, " "	5.50
1 gyönyörű angol szövet v. luster-alj	10.-, " "	4.50
1 remek f. selyemfűző cloth alszoknya	6.50, " "	3.-
1 selyem taft alszoknya (suhogó) csipkediszszel	16.-, " "	7.50
1 elegáns tavaszi Havelok finom angol kelimókból	16.-, " "	7.75
1 finom szövetruha minden színben	25.-, " "	10.-
1 legfinomabb selyemblouz	15.-, " "	6.-
1 remek costum, kabát és alj	24.-, " "	12.-
1 doubl. szövetgallér, kockás belsejével	14.-, " "	8.-
1 finom selyemruha, elegáns, dus díszítés	45.-, " "	12.-
1 finom utazó köpeny	12.-, " "	6.50
1 tiszta céna abrosz, 6 szálv. ajzour széllet	9.-, " "	3.25

1 feltartó ághuzat, erős, mint a bőr, 50 rőf	Beccsár 9.50, eladási ár	4.- frt
1 Pius-pápa vászon, remek min.	9.50, " "	5.25
1 vég tiszta len crész, al- Kalmi vétel	22.-, " "	12.50
1 ablakra v. csipkefüggöny, remek minta	4.50, " "	2.25
1 fut. vászon pohárüveg	2.40, " "	1.60
1 smyrna-szőnyeg, 260 sz., 3 m. h.	18.-, " "	8.50
1 méter valódi spáraszőnyeg, tartós minőség, 90 széles	1.25, " "	0.95
1 méter ugvanaz, 65 széles	1.10, " "	0.70
1 vég irlandi vászonj 54 rőf	17.-, " "	9.25
1 chine paplan, 2 személyre, ujd.	12.-, " "	5.50
1 valódi clothpaplan, remek min.	8.50, " "	4.25
Vászon inek	5.-, " "	1.50
Zsádogon díszítve	5.-, " "	1.50
1 ruhára való remek delain 7 mtr. minden színben	3.75	
1 ugyanaz másfajta delain 7 méter	2.10	

1 ruhára való fekete kamgarn, 120 széles, 5 m.	5.25 frt	
1 teljes blouza való tiszta selyem, 4 méter	Beccsár 7.-, eladási ár	3.50
1 vég rumburgi vászon, 88 m.	19.50, " "	9.75
1 vég damaszt csínvat ágyonmű, csikos vagy virágos	13.-, " "	6.50
1 vég céna kanavász 30 rőf	9.90, " "	4.95
1 ágy és asztalkészlet (3 drb)	10.50, " "	5.25
1 a löffin. nehéz minőségű	17.-, " "	8.50
1 ablakra való szövetfüggöny	2.30, " "	1.15
1 a legfinomabb nehéz minőségű	3.50, " "	1.25
1 tucat finom zsebkendő	1.50, " "	0.75
1 a legfinomabb	2.50, " "	1.25
1 a legfinomabb céna bat szit, tet	5.-, " "	2.50
1 mirilus-koszoru, falyollal együtt	6.-, " "	3.-
Csodáló lenedő-vászon, gyepen fehérlített	10.-, " "	7.75
Agy elő való remek minta smyrna	7.5, " "	3.8
A legjobb fajta smyrna	3.40, " "	1.80
1 kész vászonlepedő	1.90, " "	0.95

Minden vevő 10 korona rendelésre egy smyrna szőnyeget kap teljesen ingyen és egy életnagyságu krétarajz-arcfépét.

HERCZEG és HORVÁT Budapest, Kerepesi-ut 52.

Minden szó 3 fill.
Vastagabb betűből 5 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb hirdetés
ára: 30 fillér.

A Magyarság minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Az apróhirdetésekre beérkezett kérdésközpontokra ingyen felvilágosítást adunk, ha a tudakozó a szükséges választélyeget beküldi. Ha valaki körülményesebb értesítést kíván, a szükséges választélyeget felül még 10 fillér küldendő.

Méhésztársaknak
Gyakorlati Méhészkönyvet egy koronáért küldök. — Kovács Sándor méhész, Baranya-Csuzan.

Tanítónő kerestetik,
aki szerényebb feltételek mellett vállalkoznék arra, hogy egy tanulmányában kissé hátramaradt elemi iskolás fiút vizsgára előkészítsen. Cím a kiadóhivatalban. (5027)

Két kis
Singer varrógép olesón eladó. Izabella-tér 3. Habán.

Díjtalanul
adók felvilágosítást és minden előleges költség nélkül eszközök ki 200 kor. után 4 kor. havitörlesztéses (kezesség mellett), továbbá 200 kor.-tól 400 kor.-ig terjedő (kezesség nélküli) és legelőnyösebb ingatlan, tisztviselői és 1000 koronán kezdődő rendes váltókölcsönöket. Végül 1000 kor.-ig terjedő s azonnal folyosítható 80%-os, rövid lejáratu magánkölcsönöket. Bankképviselői iroda. IV. Képiró-utca 11. sz., III. em.

Butort
és kárpitos munkákat részletfizetésre is ad Löwy Lipót, VI., Lázár-utca 18.

Ingyenesen
közvetíték mindent a világon! választélyeget kérek. «Telegdi» Marosludason.

Keresek
egy használt szódavizgyártási és egy tejjazdasági berendezést megvételre ajánlatok. — Márkus Testvérek. Csököly. Somogyon.

Megvételre
keresek nyolcas esélphöz való vaskerekeket. Csapó Bálint, Uzdí-Szent-Péter.

Pénzkölcsönt!
Kis- és nagybirtokosoknak, kiknek birtokait nagy kamatu adóság terheli és ezt olesó kamatos pénzzel akarja kifizetni, avagy ha új kölcsönt akar felvenni, oly kamt, melyre csak 4% kamat fizetendő s mely kamattal a tőke is törlesztve lesz s adós bármikor felmondhat, a pénztérzet azonban nem mondhat fel, teljes bizalommal forduljon

Grünsfeld S.-hez
Budapest, Király-u. 23. sz.

Domonkos Lajos
uri és női cipész mester
Budapest, Teréz-körút 32.
Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipőkből a legolcsóbb árban. — Mértékszerűen megrendelések jutányos árban és pontosan eszközöltetnek.

1 forint
heti részletre elegáns férfiruhák mérték szerint olesó áron kaphatók. Weisz Jakab József-körút 31/a.

Használt férfiruhákat
fehérműtű, szőrmeárukat stb. veszek legmagasabb árban. Singer Markus, Lujza-utca 16., ajtó 10. sz.

Lakásokat
csekély díj mellett közvetít «Fővárosi Lakásközvetítő» Kossuth Lajos-u. 16. 286/I

Van szerencsém a n. é. közönségnek figyelmében ajánlani a Soroksári-utca 41. sz. alatt levő vendéglői helyiséget. — Hol kitűnő magyar konyha és hamisítatlan magyar borok kaphatók. Különösen ajánlom ó-budai fehér rizling és vörös boraimat. Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Teljes tisztelettel
Lintchner Odön,
vendéglős.

Egy üzlethelyiség
novemberre kiadó. IX. ker., Csillag-utca 4. szám.

Gyönyörű!
Marchal Niel rózsák megfélelő áron kaphatók. Rosenkranz, Görs, Ausztria.

Szobákat
csekély díj mellett közvetít «Fővárosi Lakásközvetítő» Kossuth Lajos-u. 16. 286/II.

Huszár Károly
címer és címtábla festő.
Készít: fa, vászon, bádóg, öntött és üveg-címtáblákat. Specialista üveg-címtáblák készítésében.
Budapest, IX., Soroksári-u. 21.

Alapos oktatást
a francia, angol, olasz, magyar és német nyelvben (társalgás, nyelvtan, irodalom, levelezés, stb.) ad egy urnó, ki az illető országokban tartózkodott. — Kitűnő ajánlatok. Kiváló jó módszer. Erzsébet-körút 58., II.

Eladó
ebédlő és matracdivánok, ottomanok, jó és olesón. Füzeri kárpitos, Magyar-utca 23. szám. Javításokat elfogadok. 13

Az egyedül létező valódi angol
SZÉPÍTŐSZER
a Balassa-féle valódi angol
UGORKA-TEJ,
mely azonnal eltávolít minden szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtörést (mitoszor) stb. és az arcnak friss üdeséget, fiataloságot kölcsönöz.
Egy üveg ára 2 K, ehhez Ugorka-szappan 1 K, poudre 2 K.
Főszékhely: **Balassa Kornél** gyógy-**BUDAPEST.**
szertára Erzsébetfalva.
Kapható minden gyógyszerertárban. Főraktár Budapestben: Török József gyógyszerertárban, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26.

SCHMIDT M.
szíjgyártó, nyerges és bőrdobos
Bpest, VIII., Kerepesi-ut 25.
Kocsizó- és lovagló-szerszámok.
359 Mindennemű utazóbőröndök.
Megrendelések és javítások pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Sportkedvelők és kerékpározók figyelmébe.

Motor- és kerékpár-gummitűk.
Kerékpárokat Merkur, Champion, Courir, Mars-kerékpár, alkatrészek a legjutányosabb árban szállít vidékre is **POLACSEK JÓZSEF** és **TSA** szakmechanikai, elektrotechnikai és kerékpár-gyártó cég. — Budapest üzlet és raktár: VI. Andrássy-ut 61. gyár, VI., Eötvös-u. 37. — Angol Tennis-labdák raktáron.
Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.
— A magyar távirati iroda szállítói. — 295

Phonograph!!!
legszebb mulatság, tiszta, szép hanggal, értelmes előadással
Kellner és Steiner
Király-utca 58. szám.
Képviselők kerestetnek.
(205)

LEGSZEBB.....LEGJOBB.....LEGOLOSÓBB.
PAP LAN PAP LAN PAP LAN

GICHNER JÁNOS
paplan, matrac és kárpitosáru gyáros, szőnye, függöny, vasbutor stb. nagy raktára. 150
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. sz.
Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző árú kicseréltetnek, vagy a pénz visszaadatik.

BUTOROK. Háló-, ebédlő- és szalon-butorok, ugy készpénzért, mint részletfizetésre, árfelemelés nélkül olesóbban, mint bárhol kapható
Erzsébet-körút 48. szám, Royallal szemben **Buchinger I.** butoriparosnál.

Budapestre utazók becses figyelmébe!
Ki akar jól rágni?
FOGAK 2 forinttól és teljes fogsorokat rágásra heilleszt 24 óra alatt jótállással, a gyökér eltávolítása nélkül. Eltört és nem jól illő fogsorok javítása 2 óra alatt 1 frttól. Amerikai fogműterem tulajdonos
Kovács I. Károly-körút 9. (Gróf Hadik-palota) II. emelet. 8. Található: reggel 9-től délután 6-ig. — Vasár- és ünnepnapokon is.

Nyomatott a «Stephaneum» körforgógépen Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.